

Maalaispoika kaupungissa

Virallisten papereiden mukaan olen syntynyt Tampereella. Todellisuudessa olen syntynyt ja kasvanut lapsuuteni ensimmäiset viisi vuotta Lempäälässä, Kuljun kylässä. 5-vuotiaana maalaispoika muutti kaupunkiin, Lempäälästä Tampereelle.

Kaupungissa asuimme Salhojankadulla, elokuvateatteri Ilveksen talossa. Samassa talossa sijaitti Syväsen päiväkotia, jonka paikalla on nykyään ravintola Hella & Huone. Äitini asui tässä asunnossa kaikkiaan 35 vuotta. Lapsuudenkodin myynti tuntui siltä kuin jokin yhteys olisi katkennut, napanuora leikattu poikki.

Maalaispojasta tuli kaupungissa avainlapsi. Maalla kaikki ovet olivat aina auki, mutta kaupungissa ovet pidettiin lukossa. Kantavaa ääntä tarvittiin jo lapsena. Kun avain jäi kotiin, oli huudon kannettava neljänteen kerrokseen asti. Vielä nykyäänkin ulos lähtiessäni tarkistan, että taskussani on kolme asiaa: kampa, nenäliina ja avaimet.

Meidän talossamme oli paljon samanikäisiä poikia, eikä aika käynyt koskaan pitkäksi. Sorsalammen jäiden kestävyys piti testata aina syksyihin ja keväisin, eikä se tietenkään koskaan kestänyt. Sorsalammen toisella puolella oli kaupungin teurastamo ja sittemmin eläintarha. Enpä olisi silloin osannut kuvitella, että teurastamon paikalla on joskus Tampere-talo. Mutta yhtä mahdollon kuvitelma oli sekin, että olisin joskus ammattilaulaja. Elämä se aina yllättää.

Toki lapsena laulettiin paljon, sekä koulussa että kuorossa. Kävimme Raatihuoneella konserteissa sekä Tampereen Oopperassa. Äitini ilmoitti minut 17-vuotiaana musiikkiopiston pääsykokeisiin, ja sillä tiellä olen. Alkuperäiseltä ammatiltani olen kuitenkin kansakoulunopettaja. Ammatinvalinnanohjaaja kun oli koulussa sitä mieltä, että en ollut oikein missään lahjakas.

Oopperalaulajan ammatti on vienyt minua ympäri maailmaa, hienoihin paik-

koihin, mutta kotia ei voita mikään. Kotona Tampereella olen aina tuntenut olevani turvassa. Aleksis Kiven sanoin ”kaukana kavala maailma”. Tampereen murre ei ole myöskään maailmalle hukunut. Se pulpahtaa aina uudelleen esiin tänne palatessani. Eihän se mikään kaunis murre ole, mutta sitäkin rakkaampi.

Lapsuudessa maailma oli pienempi paikka. Kaupunki päättyi Kalevan tornitaloihin. Kalevan kirkon kohdalla oli Liisan-kallio, jossa sijaitti hyppyrimäki ja tanssilava. Ympäri oli lähinnä peltoa. Jos joku oli käynyt Hippoksen raviradalla asti, oli käynyt jo maailman ääriin.

Meillä lapsilla oli korkea moraalitieto, kasvatuksen tulosta. Kun olimme tehneet jotain kepposia talonmiehelle tai lämmittäjälle, niin hyvitimme tekomme usein purkamalla talon hiili- tai halkokuormaa. Vanhempia ihmisiä tuli kunnioittaa. Ja jos joku lapsista lipsui liikaa hyvän käytöksen periaatteista, niin muut kyllä asettivat hänet takaisin ruutuun.

Televisio tuli kotiin vasta 1960-luvun alussa. Läheisessä baarissa se kyllä oli jo aiemmin. Ostimme kupillisen hopeateetä, koska se oli halvinta, ja pääsimme sisään televisiota katselemaan. Radiota kuunneltiin myös paljon, kuunnelmia ja lauantain toivottuja. Sen ajan ”idolseja” olivat Olavi Virta, Georg Malmsten ja Tapio Rautavaara.

Kiinnitys Kansallisoopperaan vuonna 1975 ajoi minut 26 vuoden pakkosiirtolaisuuteen. Lähtiessäni luulin, että en enää palaa Tampereelle, mutta toisin kävi. Eläkkeelle jäätyäni ostin Pyyrikintorin laidalta asunnon, joka muistutti kovasti lapsuudenkotiani Salhojankadulla. Nykyisen Tampereen-kotini ikkunoista avautuvat näkyvät niin Pispalaan kuin Näsijärvelle. Olen keskellä lapsuuteni maalaismaisemia, puutaloja ja järviä. Kaupungin keskustaan on kuitenkin vain 20 minuutin kävelymatka.

Tampere on nykyään oikea kaupunki, jossa on kaikkea ja kaikkialle lyhyt matka. Täällä on rikas ja monipuolinen kulttuurielämä, ja ihmiset ovat puheliaita ja ystävällisiä. Kukapa täältä pois tahtoisi!

Jaakko Ryhänen
oopperalaulaja